

หลักสูตรการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง

การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ

วิชาการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก

จำนวน 35 ชั่วโมง

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

กรมส่งเสริมการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ด้วย สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นเป็นหน่วยที่ ส่งเสริมการจัดฝึกอบรมด้านวิชาการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก รวมถึงการสนับสนุนประสานงานร่วมกับ ภาควิชาเครื่องช่ายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการศึกษาอาชีพให้ทีมงานทำสร้างรายได้ให้ตนเองและครอบครัว

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน ที่เน้นเรื่องการมีอาชีพเพื่อการมีงานทำ มีรายได้ จึงได้คัดเลือกอาชีพวิชาการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝกซึ่งเป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่นในแต่ละท้องถิ่น มาจัดทำเป็นหลักสูตรเพื่อ เผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปได้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปประกอบอาชีพต่อไป

ขอขอบคุณวิทยากรวิชาชีพ และคณะดำเนินงานการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ที่ได้ร่วมพัฒนาหลักสูตร และจัดทำแผนการเรียนรู้รวมทั้งสื่อต่าง ๆ ให้สำเร็จไปด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหลักสูตรเล่มนี้จะเป็น ประโยชน์ต่อวิทยากรและผู้เรียนต่อไป

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

3 กุมภาพันธ์ 2568

คำนำ	ก
สารบัญ	๗
ความรู้เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในวิชาการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก	1
ความรู้พื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรวิชาการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก	3
หลักสูตรวิชาการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก	3
ความเป็นมา	3
จุดประสงค์การเรียนรู้	4
กลุ่มเป้าหมาย	4
ระยะเวลา	4
เนื้อหาหลักสูตร	4
การจัดการเรียนรู้	5
สื่อการเรียนรู้	5
การวัดและประเมินผล	5
การจบหลักสูตร	5
เอกสารหลักฐานการศึกษา	6
การเทียบโอนผลการเรียน	6
แผนการจัดการกระบวนการเรียนรู้หลักสูตรวิชาการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก	8
ใบความรู้ เรื่องความเป็นมาของการวิชาการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก	11
ใบงาน เรื่องช่องทางการประกอบอาชีพวิชาการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก	12
ใบงาน เรื่องวัสดุอุปกรณ์ในวิชาการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก	13
ใบความรู้ เรื่องขั้นตอนวิชาการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก	16
ใบความรู้ เรื่องการบรรจุหีบห่อ	18
ใบความรู้ เรื่องการคิดต้นทุน กำไร	19
ใบความรู้ การคำนวณต้นทุนกำไร	20
ใบงาน เรื่องการคิดต้นทุน กำไร	21
ใบความรู้ ช่องทางการตลาด	23
ใบงาน เรื่องโครงการประกอบอาชีพวิชาการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก	24
แบบวัดและประเมินผลการ	25
ใบงาน แบบประเมินผลงานผู้เรียน	26
บรรณานุกรม	27
รายชื่อคณะผู้จัดทำหลักสูตร	28

หลักสูตรวิชาการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก จำนวน 35 ชั่วโมง
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

ความรู้เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในวิชาการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก

1. ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์

ใบหญ้าแฝกตากแห้ง

2. กรรมวิธีการผลิตหรือกระบวนการผลิต

2.1 ขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบ

2.1.1 การคัดเลือกชนิดสายพันธุ์

2.1.2 การตัดหญ้าแฝก

2.1.3 การตากหญ้าแฝก

2.1.4 การเตรียมเส้นสำหรับทำผลิตภัณฑ์

2.1.4.1 การนำใบหญ้าแฝกที่ตากแห้งไปทำผลิตภัณฑ์เลย

2.1.4.2 ใช้วิธีนำไปรีด

2.1.4.3 ใช้วิธีนำไปเสียด

2.1.4.4 ใช้วิธีนำไปต้ม

2.1.5 การฟอกขาวหญ้าแฝก

2.1.5.1 การนำไปฟอกขาวการทำผลิตภัณฑ์

2.1.5.2 การนำผลิตภัณฑ์ที่ทำเสร็จแล้วมาอบกัมมะถัน

3. เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก

3.1 เข็มสอดน้ำ ใช้ในแคบๆ เช่น สอดลงในช่องที่ติดกันมากๆ เข็มจะนำเส้นใยของหญ้าแฝกผ่านไปได้สะดวก

3.2 คีมปลายแบน ใช้ดึงเส้นใยหรือใช้คีมแทนมือได้หรือใช้กับของเล็กๆ ที่มีมือไม่สามารถจับได้ถนัด

3.3 กรรไกร มีไว้สำหรับตัดหญ้าแฝกเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะต้องใช้ในการตัดหรือเล็มส่วนต่างๆ ในกิจกรรมของการทำงาน

3.4 ไม้บรรทัด มีเตรียมไว้ในกรวัดขนาดให้เส้นตรงในการออกแบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานหญ้าแฝก

3.5 ดินสอควรีใช้ 2 ปี เป็นอย่างต่ำ ไม่อ่อนไม่แข็งเพื่อใช้บันทึกข้อความเกี่ยวกับงานหญ้าแฝกหรืองานเขียนแบบต่างๆ

3.6 ยางลบ ต้องจัดหาไว้ประจำเมื่อมีความจำเป็นผิดพลาดก็จะได้ลบและทำงานสะดวกงานก็จะสะอาดเรียบร้อยดี

3.7 มีดใช้ตัด ถาก เหลา ตามแต่ความจำเป็นมีดต้องคมอยู่เสมอ เป็นของคู่กันกับงานหญ้าแฝก และอาจผลิตขึ้นโดยผสมกับงานอื่นๆ

3.8 ค้อนหัวเหล็กส่วนด้ามเป็นไม้เวลาทำงานต้องดูความเหมาะสมใช้ทุบหรือตอกตามแต่จะเห็นสมควร

3.9 กาวยาง เป็นน้ำยางที่ผสมสำหรับขายตามตลาดแผนกช่างหนังชอบใช้ แต่ไม่ใช่ชั่งกาว เพราะไม่เหนียว

3.10 หนุ่นไม้ สำหรับเป็นแบบสานหรือเย็บหมวก มีหลายขนาด ที่นิยมใช้คือเส้นผ่านศูนย์กลาง 17.5 ซม. สูง 9 ซม.

3.11 แลคเกอร์เป็นน้ำมันชั้นใช้ผสมกับน้ำมันทินเนอร์ทำให้เงาและสดใสสำหรับทำผลิตภัณฑ์ ทำให้ดูเป็นมันสะอาดตา

4. กรรมวิธีการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก

การทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝกมีหลายวิธี แล้วแต่จะเลือกวิธีไหนเหมาะสมกับประเภทของผลิตภัณฑ์ที่จะผลิต ซึ่งมีวิธีการผลิตดังนี้

- 4.1 วิธีการถัก
- 4.2 วิธีการพัน
- 4.3 วิธีการสาน
- 4.4 วิธีการตีเกลียว
- 4.5 วิธีการผูก
- 4.6 วิธีการทอ

ความรู้พื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก

สังคมของโลกในปัจจุบัน เป็นสังคมที่ต้องพึ่งพาตนเอง และสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันต้องทำให้ครอบครัวแต่ละครอบครัวจะต้องดิ้นรนหาอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ ของครอบครัวให้พอใช้จ่ายในแต่ละส่วนอีกครั้งการเลิกจ้างของห้างร้านบริษัทต่าง ๆ ทำให้เกิดการว่างงานมากมายและมีการอพยพแรงงานกลับท้องถิ่นภูมิลำเนาของตนเอง ทำให้เกิดการว่างงานในท้องถิ่น ตามฤดูกาลมากขึ้น ดังนั้นจึงได้รวมกันขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์นี้

1. เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของหมู่บ้านได้ดียิ่งขึ้น
2. เพื่อพัฒนาสตรีในหมู่บ้านให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
3. เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของครอบครัวแบบพอเพียง
4. เพื่อลดปัญหาการว่างงานของกลุ่มสตรีแม่บ้าน
5. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องหญ้าแฝก ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน
6. เพื่อขยายผลการใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝกสู่สังคมชุมชนภายนอกอย่างเป็นรูปธรรม

หลักสูตรการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก

1. ความเป็นมา

ปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้ไม่พอกับรายจ่ายโดยเฉพาะผู้ที่ทำอาชีพเกษตรกรรมส่วนใหญ่เมื่อหมดช่วงฤดูกาลของการทำการเกษตรแล้วไม่มีอาชีพเสริมทำให้ขาดรายได้จึงทำให้ประชาชนมีเวลาว่างหรือทำอาชีพเสริมต่างๆ เช่นรับจ้างทั่วไปหลายคนจำเป็นต้องออกจากบ้าน ละทิ้งถิ่นฐานบ้านเกิดไปทำงานต่างจังหวัดต่างประเทศเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัวเท่าที่จะทำได้ดังนั้นจึงเป็นอีกทางเลือกของประชาชนในการสร้างรายได้โดยเฉพาะในท้องถิ่นที่อาศัยรายได้จากเกษตรอย่างเดียวซึ่งสามารถหาอาชีพไม่เพียงพอหญ้าแฝกเป็นพืชชนิดหนึ่งสามารถนำมาทำเป็นครุภัณฑ์ต่างๆ และประกอบเป็นอาชีพได้โดยเฉพาะการทำหัตถกรรมจากหญ้าแฝกเป็นหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริงและสร้างครุภัณฑ์ที่สามารถจำหน่ายได้และมีการเรียนรู้ประสบการณ์ตรงโดยจากการฝึกการขาย การสำรวจความต้องการของตลาดและการพัฒนารูปแบบครุภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการกลุ่มลูกค้าต่างๆ ผู้จบหลักสูตรนี้สามารถนำความรู้ไปสร้างอาชีพสร้างรายได้แก่ตนเองและครอบครัวได้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 ช่องทางการประกอบอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก
 - 2.1.1 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจความเป็นมาของการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก
 - 2.1.2 ผู้เรียนสามารถใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝกได้อย่างปลอดภัย
 - 2.1.3 ผู้เรียนสามารถทอผ้าได้อย่างถูกวิธีตลอดจนสามารถเก็บบำรุงรักษาได้อย่างถูกวิธี
- 2.2 ฝึกทักษะการประกอบอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก
 - 2.2.1 การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก
 - 2.2.2 เพื่อได้แหล่งที่มาของการวัสดุอุปกรณ์การทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก
 - 2.2.3 เพื่อให้รู้วิธีการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝกได้อย่างถูกต้อง
- 2.3 การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก
 - 2.3.1. สามารถบริหารจัดการอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝกได้อย่างถูกต้อง
 - 2.3.2 สามารถจัดการตลาดในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝกได้
 - 2.3.3 บอกแหล่งที่มาของวัสดุได้
 - 2.3.4. สามารถกำหนดรูปแบบให้เปลี่ยนแปลงหรือคงเดิมได้
- 2.4 โครงการประกอบอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก
 - 2.4.1 เพื่อให้ผู้เรียนบอกความสำคัญของโครงการอาชีพได้
 - 2.4.2 เพื่อให้ผู้เรียนบอกประโยชน์ของ โครงการอาชีพได้
 - 2.4.3 เพื่อให้ผู้เรียนอธิบายองค์ประกอบของโครงการอาชีพได้

3. กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

4. ระยะเวลา

จำนวน 35 ชั่วโมง

ทฤษฎี 5 ชั่วโมง

ปฏิบัติ 30 ชั่วโมง

5. เนื้อหาหลักสูตร

- 5.1 ช่องทางการประกอบอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก
 - 5.1.1 ความเป็นมาของการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก
 - 5.1.2 ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก
- 5.2 ฝึกทักษะการประกอบอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก
 - 5.2.1 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก

- 5.2.2 การจัดการขั้นตอนการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝกด้วยวิธีที่ถูกต้อง
- 5.2.3 การฝึกปฏิบัติการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก
- 5.3 การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก
 - 5.3.1 สามารถบริหารจัดการในการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝกได้อย่างถูกต้อง
 - 5.3.2 การจัดการบริหารในการทำฐานข้อมูลการตลาดของแหล่ง ประกอบอาชีพพุนทำ
เลที่ตั้ง วัสดุอุปกรณ์
 - 5.3.3 สำรวจและศึกษาแหล่งประกอบ การผู้เรียน
 - 5.3.4 การกำหนดการควบคุมคุณภาพ ของผลิตภัณฑ์ให้คุณภาพคงเดิม
- 5.4 โครงการประกอบอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก
 - 5.4.1 ความสำคัญของโครงการอาชีพการวางแผนแผนธุรกิจ
 - 5.4.2 ประโยชน์ของโครงการอาชีพ
 - 5.4.3 องค์ประกอบของโครงการอาชีพ

6. การจัดการเรียนรู้

การบรรยายให้ความรู้ การสาธิต การลงมือปฏิบัติการอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้

7. สื่อการเรียนรู้

- 7.1 เอกสารประกอบการเรียนรู้การทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก
- 7.2 แหล่งเรียนรู้/ อินเทอร์เน็ตในเว็บไซต์ต่างๆ
- 7.3 วิทยากรผู้เชี่ยวชาญ
- 7.4 พบกลุ่มการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

8. การวัดผลและประเมินผล

ประเมินความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจากการสอบถาม แบบทดสอบ การสังเกต การมีส่วนร่วม และ
จากชิ้นงาน/ผลงาน

9. การจบหลักสูตร

- 9.1 มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
- 9.2 มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
- 9.3 มีชิ้นงาน/ผลงาน ผ่านหลักเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานและคุณภาพ

10. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่จะได้รับหลังจบการศึกษา

เกียรติบัตรออกโดยสถานศึกษา

11. การเทียบโอนผลการเรียน

เทียบโอนเป็นรายวิชาเข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาจากจำนวน ชั่วโมง และความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเลือก สารระการ ประกอบอาชีพไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

ลงชื่อ.....ผู้เขียนหลักสูตร

()

ครู กศน.ตำบล

ลงชื่อ.....ผู้เห็นชอบหลักสูตร

()

เจ้าหน้าที่งานการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเอง

ลงชื่อ.....ผู้เห็นชอบหลักสูตร

()

กรรมการสถานศึกษา

ลงชื่อ.....อนุมัติหลักสูตร

()

ผู้อำนวยการ สกร.ระดับอำเภอ.....

12. แผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	วัดและประเมินผล	จำนวนชั่วโมง	
						ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1. ช่องทางการประกอบอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก	<p>1. เพื่อให้ผู้เรียนความเป็นมาของการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก</p> <p>2. ผู้เรียนสามารถใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝกได้อย่างปลอดภัย</p> <p>3. ผู้เรียนสามารถทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝกได้อย่างถูกวิธีตลอดจนสามารถเก็บบำรุงรักษาได้อย่างถูกวิธี</p>	<p>1. ความเป็นมาของการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก</p> <p>2. ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก</p>	<p>1. วิद्यากรอธิบายความเป็นมาของการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก</p> <p>2. วิद्यากรอธิบายในธุรกิจในตัวผลิตภัณฑ์สามารถสร้างรายได้</p> <p>3. วิद्यากรอธิบายการเรียนรู้เบื้องต้น</p> <p>4. บอกการพัฒนาสู่แนวทางเพิ่มทักษะได้อย่างถูกวิธี</p>	<p>1. ใบความรู้ความเป็นมาของการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก</p> <p>2. รูปภาพ</p> <p>3. สื่อออนไลน์</p>	<p>1. สังเกตความสนใจ</p> <p>2. ซักถาม</p> <p>3. การมีส่วนร่วม</p> <p>4. ชิ้นงาน/ผลงาน</p> <p>5. ประเมินผลงานผู้เรียน โดยใช้ใบงานที่กำหนด</p>	1 ชั่วโมง	-

12. แผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	วัดและประเมินผล	จำนวนชั่วโมง	
						ทฤษฎี	ปฏิบัติ
2. ฝึกทักษะการประกอบอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก	1. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก	1. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก	1. วิทയാกรอธิบายอุปกรณ์ในการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝกและการออกแบบผลิตภัณฑ์	ใบความรู้ตัวอย่างสื่ออุปกรณ์การทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก	1. สังเกตความสนใจ 2. ซักถาม 3. การมีส่วนร่วม 4. ชิ้นงาน/ผลงาน 5. ประเมินผลงานผู้เรียน โดยใช้ใบงานที่กำหนด	1 ชั่วโมง	-
	2. เพื่อให้รู้วิธีการทำได้ อย่างถูกต้อง	2. การจัดการขั้นตอนการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝกด้วยวิธีที่ถูกต้อง 3. การฝึกปฏิบัติการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก	2. วิทയാกรลงมือปฏิบัติสอนตามรูปแบบที่กำหนดไว้ และเน้นจุดสำคัญ 3. ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนเกิดทักษะความชำนาญ	วัสดุอุปกรณ์การทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก		-	30 ชั่วโมง

12. แผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	วัดผลและประเมินผล	จำนวนชั่วโมง	
						ทฤษฎี	ปฏิบัติ
3. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก	<p>1. สามารถบริหารจัดการการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝกได้อย่างถูกต้อง</p> <p>2. สามารถจัดการตลาดในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝกได้</p> <p>3. บอกแหล่งที่มาของวัสดุได้</p> <p>4. สามารถกำหนดรูปแบบให้เปลี่ยนแปลงหรือคงเดิมได้</p>	<p>1. สามารถบริหารการจัดการในการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝกได้อย่างถูกต้อง</p> <p>2. การจัดการบริหารในการทำฐานข้อมูลการตลาดของแหล่งประกอบอาชีพพุนทำเลที่ตั้ง วัสดุอุปกรณ์</p> <p>3. สำรวจและศึกษาแหล่งประกอบการผู้เรียน</p> <p>4. การกำหนดการควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้คุณภาพคงเดิม</p>	<p>3.1 วิทยากรอธิบายสาระความรู้ให้แม่นยำในการปฏิบัติจริง</p> <p>3.2 วิทยากรอธิบายแหล่งจำหน่ายการตลาดฐานข้อมูล</p> <p>3.3 วิทยากรบอกแหล่งจำหน่ายวัสดุวัตถุดิบพร้อมอธิบาย</p> <p>3.4 กำหนดควบคุมคุณภาพของให้คุณภาพคงเดิมศึกษาและวิเคราะห์การตลาดการประเมินชิ้นงาน</p>	<p>ใบความรู้เรื่องการบริหารจัดการประกอบอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก</p>	<p>1. สังเกตความสนใจ</p> <p>2. ชักถาม</p> <p>3. การมีส่วนร่วม</p> <p>4. ชิ้นงาน/ผลงาน</p> <p>5. ประเมินผลงานผู้เรียน โดยใช้ใบงานที่กำหนด</p>	2 ชั่วโมง	-

12. แผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	วัดผลและประเมินผล	จำนวนชั่วโมง	
						ทฤษฎี	ปฏิบัติ
4. โครงการประกอบอาชีพการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก - การเขียนโครงการประกอบอาชีพเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง	1. เพื่อให้ผู้เรียนบอกความสำคัญของโครงการอาชีพได้	1. ความสำคัญของโครงการอาชีพการวางแผนแผนธุรกิจ	1. ให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้เรื่องความสำคัญของโครงการอาชีพประโยชน์ของโครงการอาชีพและองค์ประกอบของโครงการอาชีพ	ใบความรู้ เรื่องโครงการประกอบอาชีพ	1. สังเกตความสนใจ 2. ซักถาม 3. การมีส่วนร่วม 4. ชิ้นงาน/ผลงาน 5. ประเมินผลงานโดยใช้ใบงาน	30 นาที	-
	2. เพื่อให้ผู้เรียนบอกประโยชน์ของโครงการอาชีพได้ 3. เพื่อให้ผู้เรียนบอกองค์ประกอบของโครงการอาชีพได้ 4. เพื่อให้ผู้เรียนอธิบายองค์ประกอบของโครงการอาชีพได้	2. ประโยชน์ของโครงการอาชีพ 3. องค์ประกอบของโครงการอาชีพ	2. ผู้เรียนและวิทยากรร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น 3. ผู้เรียนสรุปองค์ความรู้เรื่องความสำคัญของโครงการอาชีพ ประโยชน์ของโครงการอาชีพ	ใบงาน	กำหนด	30 นาที	-

ใบความรู้ เรื่องความเป็นมาของการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก

การปลูกหญ้าแฝกนั้นมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อใช้ในการอนุรักษ์ดินและน้ำโดยเฉพาะในบริเวณที่ลาดชันซึ่งการปลูกในพื้นที่การเกษตรในลักษณะต่าง ๆ นั้นล้วนเป็นประโยชน์ในแง่ของการอนุรักษ์ซึ่งก่อให้เกิดคุณค่าที่ไม่สามารถประเมินเป็นตัวเงินได้ แต่แท้จริงแล้วใบและรากหญ้าแฝกนั้น สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ได้อีก โดยเฉพาะส่วนที่เป็นใบนั้นจำเป็นต้องตัดออกอยู่เป็นประจำเพื่อเป็นการดูแลแนวแฝกจะเห็นได้ว่า ส่วนที่ตัดทิ้งคือใบหญ้าแฝกนั้นสามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมต่างๆได้ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีอาชีพเสริมและมีรายได้เพิ่มขึ้น

การจัดการศึกษาอาชีพในปัจจุบันมีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการแก้ปัญหาการว่างงานและส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจชุมชน เพื่อที่จะพัฒนา 5 ศักยภาพของพื้นที่ใน 5 กลุ่มอาชีพใหม่ให้สามารถแข่งขันได้ใน 5 ภูมิภาคหลักของโลก “รู้เขา รู้เรา เเท่าทัน เพื่อแข่งขันได้ในเวทีโลก” ตลอดจนกำหนดภารกิจที่จะยกระดับการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง โดยเน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่างๆ มุ่งพัฒนาคนไทยให้ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ และการมีงานทำอย่างมีคุณภาพทั่วถึง และเท่าเทียมกันประชาชนมีรายได้ที่มั่นคง มั่งคั่ง และมีงานทำอย่างยั่งยืน มีความสามารถเชิงการแข่งขันทั้งในระดับภูมิภาคอาเซียนและระดับสากล ซึ่งจะเป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตในรูปแบบใหม่ที่สร้างความมั่นคงให้แก่ ประชาชนและประเทศชาติ

สภาพสังคมปัจจุบันมนุษย์เราได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่ทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้ไปอย่างรวดเร็ว และไม่เพียงพอกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นทุกมุมโลก มนุษย์จึงประสบปัญหาต่างๆตามมามากมาย โดยเฉพาะด้านการดำรงชีพและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน นอกจากจะมีการประกอบอาชีพเพื่อเป็นการเลี้ยงตัวเองและครอบครัวแล้ว ยังมีสิ่งทีถือว่่าเป็นภาระหนักคืออาหารเพื่อบริโภคประจำวัน จึงจำเป็นต้องสร้างหรือหาทดแทนโดยวิธีการต่างๆ เพื่อการอยู่รอด การทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก เป็นการใช้ประโยชน์จากใบหญ้าแฝกสำหรับงานศิลปหัตถกรรม จึงเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในครัวเรือน และสามารถผลิตเพื่อจำหน่ายเพิ่มรายได้

ใบความรู้ เรื่องวัสดุและอุปกรณ์ในการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก

หญ้าแฝกเป็นพืชที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริ ให้ใช้เป็นพืชป้องกันการพังทลายของดิน หลังจากที่ยังปรากฏผลจากการทรงงานในแปลงทดลองหลายพื้นที่ พบว่ารากของหญ้าแฝกช่วยชะลอกระแส น้ำป้องกันดินพังทลายและเก็บความชุ่มชื้นได้ดี เพราะหญ้าแฝกมีกอหนาแน่น มีรากที่ชอนไชลงไปใต้ดินลึกหลายเมตร หญ้าแฝกสามารถขึ้นอยู่ตามธรรมชาติทั่วทุกภาคของประเทศ ดินทุกชนิดทุกสภาพดินฟ้าอากาศมีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า VETIERIA ZIZANIOIDES เป็นพืชที่มีความสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี เส้นผ่านศูนย์กลางกอประมาณ 30 ซม. ความสูงดอกยอดประมาณ 50 – 150 ซม. กว้างประมาณ 8 ม.ม. แนวร้วหญ้าแฝกเปรียบเสมือนแผ่นกรองที่หนาแน่น รากของหญ้าแฝกเหมือนด้ายที่เย็บร้อยกันเป็นยวงกว้างในดิน โดยทั่วไปหญ้าแฝกมีความผูกพันเป็นส่วนหนึ่งกับชีวิตในสังคมไทยมานาน มีการนำเอาหญ้าแฝกมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันมากมาย เช่น นำรากที่มีความหอมมาแขวนในตู้เสื้อผ้าทำให้มีกลิ่นหอมและช่วยไล่แมลงที่จะมาทำลายเสื้อผ้า เป็นสมุนไพรทางการแพทย์ สรรพคุณช่วยขับลมในลำไส้ แก้อาการท้องอืดท้องเฟ้อ ใช้ใบและต้น ทำวัสดุหลังคาบ้าน ใช้เป็นวัสดุคลุมดิน เชื้อเพลิง อาหารสัตว์ ปุ๋ยหมัก ทำกระดาษ ทำเชือก และทำผลิตภัณฑ์ใช้สอยเป็นต้น เพื่อสนับสนุนโครงการตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมโดยกองอุตสาหกรรมในครอบครัวได้ทดลองการนำเอาหญ้าแฝกมาพัฒนาทำผลิตภัณฑ์หัตถกรรม เพื่อนำไปถ่ายทอดฝึกอบรมอาชีพให้แก่ราษฎรในชนบทโดยเฉพาะอย่างยิ่งราษฎรในพื้นที่โครงการปลูกหญ้าแฝก

1. การเตรียมเส้นหญ้าแฝกสำหรับทำผลิตภัณฑ์

นำหญ้าแฝกที่แห้งแล้วมาเตรียมเส้นให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ที่จะทำโดยการแยกเส้นสั้นและยาว ความอ่อนและแข็ง ออกตามความเหมาะสมที่จะใช้แล้วแต่ชนิดของผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีหลายวิธี เช่น

1.1 ใช้ใบหญ้าแฝกตากแห้งมาทำผลิตภัณฑ์หัตถกรรมโดยไม่จำเป็นต้องผ่านกระบวนการอื่น แต่ผู้สานควรจะต้องระวัง และดูลักษณะทิศทางของหนามเล็กๆ ที่ปลายใบ ตัดปลายใบออกประมาณ 20 ซม. เพราะปลายใบจะคมและรูดใบไปตามทิศทางของหนาม วิธีนี้เหมาะสมกับการทำผลิตภัณฑ์สานหยาบๆ ไม่ต้องมีการประณีต

1.2 การรีด เพื่อให้เรียบแยกเส้นสำหรับสานลาย หรือตีเกลียว

1.3 การเลียด ให้นำใบหญ้าแฝกที่ตากแห้งแล้วมาเลียดเป็นเส้นเล็กๆ ขนาดเท่ากันเพื่อสานเป็นผลิตภัณฑ์ วิธีนี้เหมาะกับการทำผลิตภัณฑ์ที่ต้องการความละเอียด ประณีต

1.4 ใช้วิธีนำมาต้ม หากต้องการให้เส้นหญ้าแฝกเหนียวขึ้น ก็ให้นำใบหญ้าแฝกไปต้มในน้ำสะอาดผสมเกลือแกง โดยใช้อัตราส่วน น้ำ 10 ลิตรต่อเกลือแกง 1 ช้อนโต๊ะ ต้มให้เดือดประมาณ 10 – 15 นาที แล้วนำมาล้างให้สะอาด 1 ครั้ง แล้วตากให้แห้ง จะได้เส้นหญ้าแฝกที่เหนียวและขาวขึ้น ทำให้ไม่ค่อยมีเชื้อรา แต่ความมันเงาของเส้นหญ้าจะลดน้อยลง

การที่จะเลือกใช้วิธีไหนก็ขึ้นอยู่กับประเภทของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการความประณีตมากน้อยแค่ไหน และต้องคำนึงถึงเวลาที่จะใช้ในการผลิตด้วย คัดเลือกเฉพาะใบหญ้าแฝกอ่อน โดยก่อนนำมาสานให้พรมน้ำ เพื่อให้ใบไม้แข็งกระด้างในการสาน หรือจะใช้ผ้าชุบน้ำหมาดๆ รูดขนที่ใบก่อนสานก็ได้

2. เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก

2.1 เครื่องรีดหญ้าแฝกทำด้วยโลหะลูกกลิ้งชุบโครเมียมชนิดแข็ง(HARDCHROMB) เพื่อกันไม่ให้เกิดสนิมมีสกปรกอยู่ด้วยบน 2 ตัวสำหรับคลายให้กว้างและให้แคบเพื่อสะดวกในการรีด

2.2 เข็มสอดนำ ใช้ในแคบๆ เช่น สอดลงในช่องที่ติดกันมากๆ เข็มจะนำเส้นใยของหญ้าแฝกผ่านไปสะดวก

2.3 เหล็กเจาะนำ (AWL) ใช้ปลายแหลมของเครื่องมือเจาะให้ทะลุ เมื่อขยายด้วยเหล็กเจาะจนเป็นรูแล้วจึงใช้เข็มสอดนำตาม จะทำให้เข้าง่าย

2.4 คีมปลายแบน (FLAT NOSE PLIERS) ใช้ดึงเส้นใยหรือใช้คีมแทนมือได้หรือใช้กับของเล็กๆ ที่มีมือไม่สามารถจับได้ถนัด

2.5 กรรไกร (SHEARS) มีไว้สำหรับตัดหญ้าแฝกเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะต้องใช้ในการตัดหรือเล็มส่วนต่างๆ ในกิจกรรมของการทำงาน

2.6 ไม้บรรทัด (RULER) มีเตรียมไว้ในการวัดขนาดให้เส้นตรงในการออกแบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานหญ้าแฝก

2.7 ดินสอควรใช้ 2 ปี เป็นอย่างต่ำ ไม่อ่อนไม่แข็งเพื่อใช้บันทึกข้อความเกี่ยวกับงานหญ้าแฝกหรืองานเขียนแบบต่างๆ

2.8 ยางลบ (ERASER) ต้องจัดหาไว้ประจำเมื่อมีความจำเป็นผิดพลาดก็จะได้ลบและทำงานสะดวก งานก็จะสะอาดเรียบร้อยดี

2.9 มีดใช้ตัด ถาก เหลา ตามแต่ความจำเป็นมีดต้องคมอยู่เสมอ เป็นของคู่กันกับงานหญ้าแฝก และอาจผลิตขึ้นโดยผสมกับงานอื่นๆ

2.10 ค้อนหัวเหล็กส่วนด้ามเป็นไม้เวลาทำงานต้องดูความเหมาะสมใช้ทุบหรือตอกตามแต่จะเห็นสมควร

2.11 เครื่องตีเกลียว (SPINNING) เป็นโลหะใช้มือหมุน มีกระสวย (SPOOL) ทำด้วยไม้สวมใส่ขณะที่พันเกลียวไปแล้วครั้งหนึ่งก็หยุดเอาเกลียวที่พันแล้วนั้นเก็บเข้าในกระสวยโดยไม่ต้องถอดออกจากเครื่องปั่นเกลียวเป็นแต่เพียงยกเส้นเชือกให้ตั้งฉากกับกระสวยแล้วปั่นเก็บเข้าไว้ ทำเช่นนี้ต่อไปจนเต็มกระสวย

2.12 ไม้ปาด (SLICE WOOD) ปลายบางมีด้านถือเรียวกเล็กใช้จุ่มกาววางทาหญ้าแฝกเมื่อต้องการต่อให้มีความยาว

2.13 กาวยาง (RUBBER CEMENT) เป็นน้ำยางที่ผสมสำหรับขายตามตลาดแผงก้างหนังชอบใช้ แต่ไม่ใช่ซึ่ง กาวเพราะไม่เหนียว

2.14 หุ่นไม้ (MODEL OF WOOD) สำหรับเป็นแบบสานหรือเย็บหมวก มีหลายขนาด ที่นิยมใช้คือเส้นผ่าน ศูนย์กลาง 17.5 ซม. สูง 9 ซม.

2.15 แลคเกอร์เป็นน้ำมันชั้นใช้ผสมกับน้ำมันทินเนอร์ทำให้เจือจางและสดใสสำหรับทำผลิตภัณฑ์ ทำให้ดูเป็น มันสะอาดตา

2.16 จักร เป็นเครื่องมือที่จำเป็นชนิดหนึ่งในการออกแบบกระเป่า หมวก แผ่นรองของร้อน โคมไฟ ฯลฯ ล้วน แต่เป็นงานที่ต้องใช้จักรเย็บประกอบเป็นรูปสำเร็จทั้งสิ้น ชนิดของจักรต้องเป็นจักรที่เย็บได้ทั้งธรรมดาและซิกแซก เช่นการเย็บหมวกด้วยการนำเอาเปียเส้นเล็กๆมาเย็บซิกแซกต่อเข้าด้วยกัน เป็นต้น หรือการเย็บเส้นเปียต่อบนเป็นผืน ก็เย็บด้วยจักรซิกแซกเช่น เดียวกัน

2.17 เข็มน้ำในการเย็บ (LOCKER NEEDLE) เป็นเข็มที่ใช้มือเย็บตลอด จังหวะที่เย็บจะดีอยู่ที่ผู้เย็บจะตั้งใจ มากน้อยแค่ไหนเพียงไร หรือ เกิดจากความชำนาญโดยแท้ประโยชน์ของการใช้เข็มน้ำนี้ก็เพราะจักรไม่สามารถเย็บได้ เพราะแผ่นที่เย็บหนาเกินไป

2.18 เข็มมีหลักใหญ่เรียกได้ 2 ชนิด ชนิดที่ 1 เรียกเข็มปลายทู่ (BLUNT HEEDLE) เข็มนี้ใช้กับวัสดุที่หยาบ ไม่ต้องดูแลที่แทงลงไม่ว่ามีผลอย่างไร ส่วนชนิดที่ 2 เรียกเข็มปลายแหลม (POINTED NEEDLE) เข็มนี้ใช้กับวัสดุที่ อ่อนนุ่มเป็นงานประณีตละเอียด เข็มปลายแหลม เป็นเข็มที่ใช้กับงานที่เน้นความประณีต เป็นงานที่มีคุณค่าในด้าน ศิลปะ

เช่น งานปัก งานสอย งานปักพัน ฯลฯ ล้วนแต่เป็นงานที่สามารถสร้างสรรค์ได้งดงามและปราณีตด้วยเข็มปลายแหลม ทั้งสิ้น

ใบความรู้เรื่อง กรรมวิธีการผลิตผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก

การผลิตผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝกมีหลายวิธี แล้วแต่จะเลือกวิธีไหนเหมาะสมกับประเภทของผลิตภัณฑ์ที่จะผลิต ซึ่งมีวิธีการผลิตดังนี้

- 1.วิธีการถัก
- 2.วิธีการพัน
- 3.วิธีการสาน
- 4.วิธีการตีเกลียว
- 5.วิธีการผูก
- 6.วิธีการทอ

1.วิธีการถัก

วิธีการถักจะใช้วัสดุที่เป็นเส้นอ่อนและมีความยาวพอสมควร ใช้ถักยึดโครงสร้างภายนอกให้ติดกับผนังของผลิตภัณฑ์ที่ผลิต เช่นการถักขอบภาชนะการถักหูภาชนะ หรือการถักโครงต่างๆของภาชนะเป็นต้น การถักนี้บางครั้งจะเรียกว่าการผูกก็ได้ ลักษณะถักหรือการผูกภาชนะโดยทั่วไป จะมีระเบียบที่เป็นลักษณะเฉพาะของการถักแต่ละแบบ เช่นเดียวกับแบบของลานสาน เช่นลายถักหัวแมลงวัน ลายถักปลาช่อน อย่างไรก็ตามแม้ว่าการถักจะเป็นการเสริมเพื่อให้เครื่องจักรสานมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นก็ตามแต่การถักก็เป็นขบวนการที่จำเป็นอย่างขาดไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นภาชนะหรือเครื่องใช้อื่นๆ ถ้าสังเกตดูแล้วจะเห็นว่าขบวนการถักเข้าไปเป็นองค์ประกอบอยู่เสมอ เช่น ขอบ ขา ปาก ก้นของภาชนะ

2. วิธีการพัน

วิธีการพันหญ้าแฝกที่ใช้ทำผลิตภัณฑ์นั้นเป็นเส้นอ่อนและมีความเหนียวพอสมควร ถ้าได้รวมกันเป็นจำนวนมาก ด้วยวิธีการพันให้ถูกต้อง ก็อาจขึ้นเป็นรูปทรงต่างๆได้ วิธีการใหญ่ๆในการรวมผูกพันกันขึ้นนั้นมีหลัก ดังนี้

2.1 พันข้าม คือ เริ่มพันที่หัวเส้น เมื่อพันได้มากแล้วก็พันรวมหักหมวด พันให้ติดกันเป็นก้นหอย ใช้เข็มรูโตหรือลวดน้ำ

2.2 พันไขว้ เริ่มพันหัวเส้น หักหัวหมวดพันติดกันกับก้นหอย ด้วยวิธีพันไขว้

3. วิธีการสาน

วิธีการสาน คือ ใช้หลักการโดยนำหญ้าแฝกมาไขว้สลับกันไปมา อาจจะใช้หุ่นหรือไม่ใช้หุ่นก็ได้ การสานของไทยนั้นมีรูปแบบต่างกันไปมากมาย ทั้งที่แตกต่างด้วยลักษณะของแบบลายและวัสดุที่ใช้ในการสาน ในด้านลวดลายที่สานนั้น ส่วนมากจะสานลายใดก็ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม เช่น อาจจะใช้ลายธรรมดา เพื่อให้เกิดความแข็งแรงทนทานและความสะดวกในการสาน

การสานแบบต่างๆ เท่าที่ปรากฏอยู่ล้วนเกิดขึ้นจากการสานด้วยลายที่ต่างกันไป แต่โดยหลักใหญ่ๆและจะเห็นว่า การสานลวดลายทั้งหลายนั้นจะต้องให้การขัดกันเพื่อให้วัสดุที่สานนั้นยึดตัวขัดกันคงรูปอยู่ได้เป็นหลัก ซึ่งมีรูปทรงต่างๆหลายลาย ไม่ว่าจะเป็นลายขัดธรรมดาหรือลายสองลายสามหรือลายอื่นๆก็ตามการสานโดยทั่วไปแล้วอาจจะจำแนกออกเป็นลักษณะใหญ่ๆได้ดังนี้

- 3.1 การสานด้วยวิธีการสอดขัดกัน
- 3.2 การสานด้วยการสอดขัดกันด้วยเส้นทแยง
- 3.3 การสานด้วยวิธีขัดเป็นวง

3.1.1 การสานด้วยวิธีการสอดขัดกัน

ลายขัดหรือการสอดขัดกันนี้เป็นลายพื้นฐานของการสาน ลายขัดกันนี้เป็นวิวัฒนาการจากการสานขัดกันระหว่างเส้นแนวตั้งและเส้นแนวนอนอย่างละเส้น มาเป็นการใช้เส้นวัสดุหลายๆเส้นขัดสลับกันทำให้เกิดลายใหม่ๆขึ้น หรืออาจจะสอดทแยงเข้าไประหว่างเส้นตั้งและเส้นนอนก็ได้ จะได้ลายใหม่ขึ้นเช่นกันหรือจะให้ลายขัดกันในลักษณะแนวทแยงมีช่องว่างเป็นรูปข้าวหลามตัดก็ได้ หรือจะเพิ่มเสริมด้วยการยกและข่มสลับกันไป เช่น พวกลายสอง และลายสาม ซึ่งจะทำได้ลายขัดที่ละเอียดยิ่งขึ้น เช่น กระเปาะตะกร้าหิ้ว

3.2.2 การสานด้วยการสอดขัดกันด้วยเส้นทแยง

ลายทแยงนี้ลักษณะการสานคล้ายการถัก ส่วนมากจะใช้วัสดุเส้นแบนบางๆ เพราะการสานลายชนิดนี้ต้องการแผ่นที่บอบ สามารถต่อเชื่อมกันโค้งหัวไปตามความโค้งของภาชนะที่ต้องการได้ ลายชนิดนี้บางทีก็สานเป็นแผ่นแล้วนำไปประกอบกับโครงสร้างอื่นตามรูปทรงที่ต้องการนอกจากนี้ลายทแยง เปียลายที่เก็บริมได้เรียบร้อยสวยงาม

3.3.3 การสานด้วยวิธีขดเป็นวง

ลายสานแบบชนิดนี้ส่วนมากจะใช้สานภาชนะ ซึ่งเป็นการสร้างรูปทรงขึ้นด้วยการขดตัวของวัสดุซ้อนกันเป็นชั้นๆแล้วใช้ตัวกลางเชื่อมเข้าด้วยกันด้วยการเย็บหรือถัก แต่โดยทั่วไปแล้วการเริ่มต้นจะเริ่มจากการขดออกมาจากวงใน ในลักษณะกันหอยเสมอ ลายสานแบบนี้จะรับน้ำหนักและแรงดันได้ดี เพราะโครงสร้างทุกส่วนจะรับน้ำหนักเฉลี่ยได้ทั่วถึงกัน เช่น ตะกร้าหิ้วกระเปาะ หรือเส้นบางๆนำมาเย็บติดกันเป็นชั้นๆ เช่น การทำหมวกทำกระเปาะ

4. วิธีการผูก

ขั้นตอนการผูกมัดลายตะขาบใช้กับหุตะกร้า วิธีผูกเบื้องต้นดังภาพแสดงวิธีในการผูกนั้นใช้เส้น 2 เส้นหรือจะใช้ 3-4 เส้นก็ได้ขึ้นอยู่กับขนาดความกว้างของหุตะกร้า

วิธีผูก เอาปลายเส้นที่อยู่ด้านบนสอดผ่านใต้เส้นแกนกลางไปขัดทับเส้นล่างส่วนปลายเส้นที่อยู่ด้านล่างสอดทับเส้นแกนกลางและไปสอดขัดเส้นบน แล้วดึงปลายทั้งสองเส้นมัดแกนกลางให้แน่นเมื่อผูกมัดแล้วจะต้องดึงให้กระชับแน่นตลอดความยาวที่ใช้ และควรรูตให้ขัดกันอย่างสม่ำเสมอ จะได้ลายผูกที่สวยงามลายกระชับแน่นแข็งแรงดีขึ้น

5. วิธีการตีเกลียว

การตีเกลียวคือการนำหญ้ามาตีเกลียว เพื่อใช้ถักสิ่งของต่างๆ เช่น แก้ว หรือการตีเกลียวด้วยมือใช้งานถัก ทอ เช่น ทำแผ่นวางของร้อนหรือวางจาน ตีเกลียวติดกระดุม พันเกลียวติดหุกระเปาะ

6. วิธีการทอ

การทอใช้หลักการทอแบบทอเสื่อ โดยมีเส้นยืนเป็นวัสดุอื่นๆ เช่น ด้าย ฝ้าย เชือก ไนลอน และใช้หญ้าแฝกเป็นเส้นพุ่ง เส้นหญ้าแฝกบิดเป็นเกลียวเล็ก

ใบความรู้ เรื่องการบรรจุหีบห่อ

PACKAGE หมายถึง กิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและผลิตรูปร่างหน้าตาของภาชนะบรรจุสิ่งห่อหุ้มตัวผลิตภัณฑ์หรือบรรจุภัณฑ์

วัตถุประสงค์หลักของบรรจุภัณฑ์ (OBJECTIVES OF PACKAGE)

1. เพื่อป้องกันผลิตภัณฑ์ (TO PROTECT PRODUCTS)
2. เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ (TO DISTRIBUTE PRODUCTS)
3. เพื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ (TO PROMOTE PRODUCTS)

ใบความรู้ เรื่องการคิดคำนวณต้นทุน กำไรในการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก

1. การเตรียมเส้นหญ้าแฝกสำหรับทำผลิตภัณฑ์ 2 - 3 วัน
2. การถัก 3 - 4 วัน
3. การพัน 2-3 วัน
4. การสาน 3-4 วัน
5. การตีเกลียว 3-4 วัน
6. การผูก 3-4 วัน
7. การทอ 5-6 วัน

การใช้เวลาในการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก เช่น หมวก กระเป๋า 1 ชิ้น ประมาณ 4-5 วัน
ค่าแรงงานต่อ 1 ชิ้น 400 บาท

การจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก เช่น หมวก กระเป๋า ขายพื้นฐานราคา 400 บาท

ใบความรู้

การคำนวณต้นทุนกำไร

ตัวอย่างการคิดต้นทุน กำไร การผลิตและค่าใช้จ่ายในการทำผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก

วัน เดือน ปี	รายการ	จำนวนสิ่งของ	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
	ค่าใช้จ่าย(ต้นทุน)			การกำหนดราคาขาย คิดจากต้นทุน + กำไรที่ต้องการ
	1.หญ้าแฝก	1 กิโลกรัม	100	
	2.กรรไกร	1 อัน	85	
	3.แบบผลิตภัณฑ์	1 อัน	50	
	4.เช็มหมุด	1 ก่อง	25	
	รวมค่าใช้จ่าย		260/ 1 อัน	
	รายได้		ขายชิ้นละ 500 เป็นเงิน	กำไร 240 บาท

การกำหนดราคาขายต่อหน่วย ดังนี้

- กำหนดกำไรที่ต้องการได้จาก กำไร/ต้นทุนที่ต้องการ X ด้วย 100 = %)

การคิดคำนวณ

ขาย 500 จากต้นทุน 260 บาท ต้องการกำไรร้อยละ .40.....

ดังนั้น กำไรที่ต้องการ = $200 / 500 \times 100 \% = \dots\dots\dots 40\%$

- การกำหนดราคาขายต่อหน่วย ได้มาจากต้นทุน + กำไร หาดด้วยจำนวนหน่วย

การคิดคำนวณ

1 ชิ้น จากต้นทุน260..... บาท และกำไรที่ต้องการ240 บาท

ฉะนั้น ราคาขายต่อชิ้น =260..... บาท + 240..... บาท หาดด้วย 1 ชิ้น =500 บาท

หมายเหตุ

การกำหนดกำไรที่ต้องการขึ้นอยู่กับสิ่งเหล่านี้ด้วย เช่น ราคาตลาด ลักษณะของสินค้าและบริการ เป็นสินค้าหายาก เป็นสินค้าเฉพาะกลุ่ม หรือมีฤดูกาลเข้ามาเกี่ยวข้องก็สามารถที่จะกำหนดกำไรที่ต้องการสูงได้ การตั้งราคาให้สามารถแข่งขันได้นั้นต้องอยู่บนพื้นฐานความสมดุลระหว่างความพึงพอใจของผู้ซื้อและผู้ขายด้วย ถ้าสินค้าโดยทั่วไปมีขายกันแพร่หลาย มีคู่แข่งมากก็ต้องกำหนดกำไรน้อยลงไป

ใบงาน เรื่อง การคิดต้นทุน กำไร

ผู้เรียน/กลุ่ม.....

เรื่อง.....

วัน เดือน ปี	รายการ	จำนวนสิ่งของ	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
	ค่าใช้จ่าย (ต้นทุน)			1. ให้กำหนดกำไรที่ ต้องการเป็นร้อยละก่อน 2. แล้วคำนวณหาราคาต่อ หน่วยจึงจะทราบรายได้ 3. นำรายได้ที่ได้มาใส่ ตารางนี้
	รวมค่าใช้จ่าย			
	รายได้จากการขาย			
	รวมรายได้			

1. กำไรที่ต้องการ = ต้นทุน × (ร้อยละของกำไรที่ต้องการหารด้วย 100)

2. กำหนดราคาขายต่อหน่วย = ต้นทุน + กำไร = จำนวนหน่วย

ใบงาน เรื่องการคิดต้นทุน กำไร

ผู้เรียน/กลุ่ม.....

เรื่อง.....

วัน เดือน ปี	รายการ	จำนวนสิ่งของ	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
	ค่าใช้จ่าย (ต้นทุน)			1. ให้กำหนดกำไรที่ ต้องการเป็นร้อยละก่อน 2. แล้วคำนวณหาราคาต่อ หน่วยจึงจะทราบรายได้ 3. นำรายได้ที่ได้มาใส่ ตารางนี้
	รวมค่าใช้จ่าย			
	รายได้จากการขาย			
	รวมรายได้			

1. กำไรที่ต้องการ = ต้นทุน \times (ร้อยละของกำไรที่ต้องการหารด้วย100)

2. กำหนดราคาขายต่อหน่วย = ต้นทุน + กำไร = จำนวนหน่วย

ใบความรู้ที่ ช่องทางการตลาด

ช่องทางจำหน่ายทางตรงมีช่องทางขาย ดังนี้

- หน้าร้าน

มีการจัดจำหน่ายสินค้าและบริการจากผู้ผลิตให้แก่ผู้บริโภคโดยตรง

ช่องทางการจำหน่ายโดยอ้อมมีช่องทางการขาย ดังนี้

- ทางออนไลน์

ขายบนเพจ FACEBOOK เป็นช่องทางที่ง่ายที่สุด คนขายนิยมสูงสุด และก็เข้าถึงกลุ่มลูกค้าเราได้มากที่สุดเช่นกัน เพราะสมัยนี้ใครๆก็เล่น FACEBOOK กันทั้งนั้น ทำให้สินค้าเราเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้ง่ายมาก ยิ่งปัจจุบัน FACEBOOK สามารถตั้งบที่ใช้ลงโฆษณาและกำหนดกลุ่มเป้าหมายเองด้วยทำให้เปิดเพจขายของบน FACEBOOK อีกช่องทางหนึ่ง

ใบงาน เรื่องโครงการประกอบอาชีพ

ตัวอย่าง องค์ประกอบของการเขียนโครงการ

1. ชื่อโครงการ
2. ผู้รับผิดชอบโครงการ
3. หลักการและเหตุผล
4. วัตถุประสงค์
5. กลุ่มเป้าหมาย
6. วิธีการดำเนินการ
7. ระยะเวลาการดำเนินการ
8. สถานที่ดำเนินการ
9. งบประมาณ
10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

แบบวัดและประเมินผล

ประเด็นที่เกี่ยวข้อง

1. จัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือ

- 1.1 เลือกใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ ได้เหมาะสมกับประเภทและปริมาณ
- 1.2 ทำความสะอาด บำรุงรักษาและจัดเก็บอุปกรณ์เครื่องมือได้อย่างถูกต้อง

2. จัดเตรียมวัสดุดิบ

- 2.1 เลือกใช้วัสดุดิบได้อย่างเหมาะสม
- 2.2 เตรียมวัสดุดิบได้อย่างเหมาะสม
- 2.3 จัดเก็บวัสดุดิบได้อย่างถูกต้องตามประเภทของวัสดุดิบ

3. ทักษะการทำ

- 3.1 ทำได้ตามคุณลักษณะและมีเอกลักษณ์ที่ถูกต้อง

4. ทักษะการจัดตกแต่ง และนำเสนอ

- 4.1 จัดตกแต่งและนำเสนอได้อย่างเหมาะสม

ใบงาน
แบบประเมินผลงานผู้เรียน

ชื่อ - นามสกุล

หลักสูตร กลุ่ม.....

ประเด็นที่ประเมิน	คะแนนประเมิน (10 คะแนน)
1. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ (10 คะแนน)	
1.1 ทดสอบความรู้ความเข้าใจ	
1.2 สอบถามความรู้ความเข้าใจ	
2. ทักษะการปฏิบัติ (40 คะแนน)	
2.1 สังเกตการณ์ปฏิบัติในระหว่างการเรียนรู้การจัดกิจกรรม	
2.2 ประเมินโดยให้สาธิต	
2.3 แสดงขั้นตอนวิธีการปฏิบัติ	
2.4 ประเมินจากกระบวนการมีส่วนร่วม (ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา)	
3. คุณภาพของผลงาน ผลการปฏิบัติ (40 คะแนน)	
3.1 สังเกตผลงาน	
3.2 ตรวจสอบผลงาน	
3.3 มีความคิดสร้างสรรค์	
3.4 ผลการปฏิบัติว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่	
รวมคะแนน (100 คะแนน)	

คำชี้แจง : ให้วิทยากรประเมินผลงานของผู้เรียนตามหัวข้อที่กำหนดให้

หมายเหตุ การประเมินผลการจบหลักสูตรอาจดำเนินการได้ ดังนี้

- การประเมินระหว่างเรียน และเมื่อจบหลักสูตร
- ประเมินครั้งเดียวก่อนจบหลักสูตร

ทั้งนี้ เกณฑ์การจบหลักสูตร จะต้องได้คะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จึงจะผ่านเกณฑ์การประเมิน

ลงชื่อ วิทยากร

()

บรรณานุกรม

กองพัฒนาการเกษตรพื้นที่เฉพาะ กลุ่มงานโครงการพระราชดำริ [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

<http://agrodev.doae.go.th/damri2/9fang.htm>

กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 17.โครงการปลูกหญ้าแฝกเฉลิมพระเกียรติ [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

<http://www.rta.mi.th/23153u/Data/fag.html>

นวน้อย บัญวงศ์. 2545. หลักการออกแบบ.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิรัช สุดสังข์.2548.การวิจัยการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์

นิรัช สุดสังข์.2547.ออกแบบอุตสาหกรรม.กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์

มารุต อัมรานนท์และคณะ. 2531. สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขตหัวเมืองฝ่าย

เหนือ.กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์

วิบูลย์ ลีสุวรรณ. 2532. เครื่องจักรสานในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์

วิบูลย์ ลีสุวรรณ. 2546. ศิลปะชาวบ้าน Folk Art. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อมรินทร์

ธีระชัย สุขสด. 2544. การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์

ธีระยุทธ พึ่งเกียรติ. 2543. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : สุตรไพศาลการพิมพ์

สนไชย ฤทธิโชติ. 2551. งานของที่ระลึกเครื่องไม้ไม้. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์

ศิลป์ พีระศรี. 2522. ศิลปะและวิวัฒนาการของศิลปะสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์

อุดมศักดิ์ สาริบุตร.2549.เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์

สุนทวิทย์ แสงไฟโรจน์. 2544. ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจัก

สานจากใบหญ้าแฝก . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามค าแหง [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

<http://www.wt.ac.th/~mayuree /ebook/batik1.htm>

สุวรรณณี ทัศนากิรมย์. มปป. รายงานการศึกษาเรื่องเทคนิคการผลิตผลิตภัณฑ์หญ้าแฝก.

สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรม. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพะเยา [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก [http://phayaofocus.com/home/](http://phayaofocus.com/home/index.php?option=com_content&task=view&id=125&Itemid=48)

[index.php?option=com_content&task=view&id=125&Itemid=48](http://phayaofocus.com/home/index.php?option=com_content&task=view&id=125&Itemid=48)

คณะผู้จัดทำหลักสูตร

ที่ปรึกษา

1. ว่าที่ พ.ต.ดำริห์ ดิยะวัฒน์	ผู้อำนวยการ สนง.สกร.ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์
2. นางสาวนัทธมน สุกุลณมรรคา	รองผู้อำนวยการ สนง.สกร.จังหวัดเพชรบูรณ์
3. นางเพ็ญโฉม โป้แล	ผู้อำนวยการ สกร.ระดับอำเภอวังโป่ง
4. นางสาววรรณรัตน์ ทองสุกแก้ง	ครู
5. นางสาวสุภัคชญา ทศไกร	ครู

คณะทำงาน

1. นางพัฒนา คำเพลิง	ครู อาสาสมัครฯ
2. นางประมุข รินแก้ว	ครู กศน. ตำบล
3. นางสาวกาญจนา ศรีสะอาด	ครู กศน.ตำบล
4. นางสาวพรรณทิภา ด้วงนุช	ครู กศน.ตำบล
5. นางสาววารุณี มะณีสอน	ครู กศน.ตำบล
6. นายวิชา พิลาบุตร	ครู กศน.ตำบล
7. นางสาวแววดาว สีสสิงห์	ครู ศรช.
8. นายเฉลิมวุฒิ ทองสุข	ครู ศรช.
9. นางสาวพรศิริ ทรงพุดิ	บรรณารักษ์

ผู้รวบรวม เรียบเรียง และจัดพิมพ์

นางสาวพรรณทิภา ด้วงนุช	ครู กศน.ตำบล

